

VESTI

RODNE ULOGE I PREDSEDNIČKA KAMPANJA U SAD

Novinarka Jovana Gligorijević je tekst za blog Centra za američke studije o rodnim ulogam u predsedničkoj kampanji u SAD, započela činjenicom da se nasuprot Donaldu Trampu, kao i 2016, u trci za predsedničko mesto ponovo nalazi jedna žena. Autorka se zatim osvrnula na pitanje (rodnog) identiteta Kamale Haris, i na fenomen maskuliniteta Tampa, Džej Di Vensa i Tima Volsa.

Ceo tekst pronadite na [vebsajtu](#) Centra, dok ovde izdvajamo odlomak.

„Na nedavno održanoj debati, iz koje je, po mišljenju mnogih eksperata izašla kao pobednica, [Kamala Haris] nastupala je upravo kao osoba sa imenom, prezimenom i biografijom, a ne kao foto-robot zvani ‘crna žena’. Štaviše, u nekoliko navrata podsetila je Trampa da mu je baš ona protivkandidatkinja, a ne neko drugi.“

„KO KONTROLIŠE MIMOVE, KONTROLIŠE UNIVERZUM“ (ILI, BAR, AMERIČKE PREDSEDNIČKE IZBORE)?

Ana Martinoli, teoretičarka medija i profesorka na Fakultetu dramskih umetnosti, za blog Centra za američke studije napisala je tekst o politizaciji mimova kao sredstva komunikacije i njihovoj upotrebi u predsedničkim trkama u Sjedinjenim Američkim Državama još od 2016. godine, u vremenima kraćeg raspona pažnje čitalaca, kada politiku pratimo najviše na društvenim mrežama.

Ovde predstavljamo isečak, dok ceo tekst možete pročitati na [vebsajtu](#) Centra za američke studije.

„Sasvim novi zamah mimovi dobijaju sa promenom plana američkih Demokrata – na scenu izlazi dosadašnja potpredsednica. [...] Odmah smo dobili mimove koji su bili zasnovani na njenom ‘da li ste pali sa kokosovog drveta’ do ‘BRAT’ mima čime se Haris direktno i snažno povezala sa popularnom kulturom i muzikom ‘koju vole mlad’, pevačice Charlie XCX. Sledili su mimovi inspirisani popularnom TV serijom ‘Veep’, ali i duhovita razmena sa ekipom čuvenog RuPaul Drag Race serijala, koja je postala ne samo deo mimova, već je efikasno komunicirala pozitivne stavove Kamale Haris prema LGBTQ+ populaciji.“

RAZGOVORI O AMERICI: KAKO SE „BIRA“ VPOTUS?

Centar za američke studije 19. septembra održao je tribinu „Kako se ‘bira’ VPOTUS?“ u okviru serije „Razgovori o Americi“. Ovom tribinom, Centar je ujedno započeo seriju razgovora o američkim izborima koji će biti organizovani tokom jesenjeg semestra ove akademске godine.

U razgovoru o američkim potpredsednicima učestovali su prof. dr Simona Čupić (Filozofski fakultet) i doc. dr Milan Krstić (Fakultet političkih nauka), a tribinu je vodio saradnik Centra za američke studije, istoričar Vukašin Zorić. U razgovoru je bilo reči o mestu potpredsednika na američkoj političkoj sceni kroz istoriju, od kraja 18. i početka 19. veka, pa do danas, kao i o tome kako su novi mediji i tehnologije od Drugog svetskog rata uticali na promenu imidža i značaja potpredsedničke funkcije. Veća pažnja posvećena je dvojici kandidata za potpredsednika, Timu Volsu i Džej Di Vensu, njihovim biografijama i potencijalnom značaju za konačni ishod predsedničkih izbora, o čemu ćemo više znati nakon njihove debate 1. oktobra.

Vukašin Zorić, prof. dr Simona Čupić
i doc. dr Milan Krstić

HISPANOAMERIČKA STRANA ISTORIJE

Iako su Hispanoamerikanci prisutni u Sjedinjenim Državama već vekovima, oni su većinom skrajnuti iz narativa o američkoj istoriji, toliko fokusiranog na razvoj anglofone američke elite. S obzirom da traje Mesec hispanoameričke baštine (15. septembar – 15. oktobar), osvrnućemo se na dva dela likovne umetnosti koja kombinuju hispanoameričko nasleđe sa savremenom kulturom Sjedinjenih Država, time uključujući Hispanoamerikance u kulturni kanon SAD.

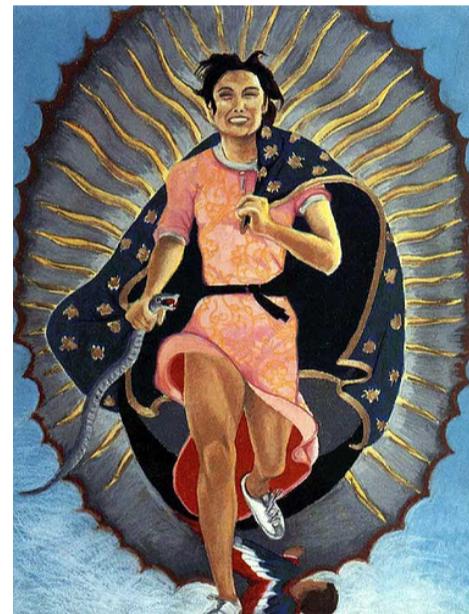
Najpre ćemo se posvetiti muralu „Ep američke civilizacije“ (The Epic of American Civilization, 1932–1934), koji je potpisao meksički umetnik **Hose Clemente Orosko** (José Clemente Orozco, 1883–1949). Orosko je bio prepoznatljivi predstavnik meksičkog muralizma, pokreta koji je u međuratnom periodu doživeo svetsko priznanje. On je bio pozvan da oslika zidove novoizgrađene biblioteke u kampusu prestižnog Koledža Dartmut, u Nju Hempširu. Kako je zgrada bila podeljena u dva krila, Orosko je odlučio da muralima ispriča istoriju američke civilizacije u dva čina. Zapadno krilo posvetio je američkoj civilizaciji pre dolaska Evropljanja, a posebno je prikazao astečka božanstva, teme, kao i ljudsku žrtvu. Prva scena prikazana u Istočnom krilu je dolazak Kortesa, a sa njim i hrišćanstva, u Ameriku. Pored toga, Orosko je prikazao kako izgledaju teme i ljudska žrtva u industrijskom društvu, kao i drastične razlike između razvoja angloameričkog i hispanoameričkog društva. Zahvaljujući savremenim tehnologijama, možete da vidite Oroskove murale, u originalnom okruženju, [onlajn](#).

Dok je Orosko u industrijskom društvu video paralele sa prekolonijalnom Amerikom, američka slikarka **Jolanda Lopez** (Yolanda López, 1942–2021) želela je, na originalan način, da poveže savremene Hispanoamerikanke sa Bogorodicom Gvadalupskom. Naime, kult Bogorodice Gvadalupske vekovima je najsnažniji kult u Latinskoj Americi. Kada su 1531. zabeležena javljanja Bogorodice kod grada Meksika, pokrštavanje domorodaca se

H. K. Orosko

„Ep američke civilizacije“

„Portret umetnice kao Djeve Gvadalupske“

Jolanda Lopez

ubrzalo, a bazilika posvećena Bogorodici Gvadalupskoj danas je najposećenije katoličko svetilište na svetu. Tradicionalno, Bogorodica Gvadalupska predstavlja se tamnjom od evropskih predstava Bogorodice. Ona je ogrnuta plavim plaštom posutim zlatnim zvezdama, i smerno se moli.

Jolanda Lopez je napravila smelu provokaciju i igru sopstvenim nasleđem time što je naslikala autoportret u kome je jasno da podražava gvadalupsku Bogorodicu. Na „Portretu umetnice kao Djeve Gvadalupske“ (The Portrait of the Artist as the Virgin of Guadalupe, 1978) mnogo je toga kontroverznog. Najpre, prikazana je žena koja je širom osmehnuta, koja je u pokretu. Ona nosi prepoznatljivi zvezdani plašt, ali je njena haljina kratka, i otkriva patike za trčanje. Da provokacija bude upotpunjena, ova žena gazi preko anđelčića čija su krila u bojama američke zastave.

Meksikanac Orosko, autsajder, u Sjedinjenim Državama video je put u modernost koji teče paralelno s meksičkim, a Lopezova, Čikana (Amerikanka meksičkog porekla), u reinterpretaciji meksičkog nasleđa tražila je nadahnuće za savremene borbe. U oba slučaja se nameće zaključak da američko nasleđe ne može u celosti da se razume bez poznavanja nasleđa različitih doseljenika u SAD, jer ono često trajno određuje i mesto čoveka u američkom društvu. Hispanoamerikanci potvrđuju pravilo.

AMERIKANIZACIJA I JUGOSLOVENSKE MUZIČKE OBRADE

Kroz prethodne brojeve naših Newsletter-a na različite načine smo predstavili jugoslovensko/srpsko-američke muzičke odnose, od gostovanja velikih rokenrol i džez zvezda, preko meduratnih igranki, pa sve do *Kose* i uticaja američkih mjuzikla na jugoslovensku i srpsku pozorišnu scenu. Ovoga puta želimo da ukažemo na jedan fenomen koji je na sasvim drugačiji način amerikanizovao jugoslovensku muziku. Iako je obrada stranih, a naročito američkih muzičkih hitova, pojava koja nije zastarela, talas koji je šezdesetih zahvatio jugoslovensku muzičku scenu je posebno vredan pažnje.

Još pedesetih godina američki rokenrol polako je prodirao na jugoslovenske prostore, pre svega kroz muziku Elvisa Prislija, da bi naredne decenije doživeo svoj vrhunac. To je ujedno vreme kada ovaj žanr postepeno općinjava i jugoslovenske izvođače, na šta ukazuju igranke nalik američkim uz korake tvista, ali i muzika koju su stvarali jugoslovenski izvođači poput pesme „[Shake Rattle and Roll](#)“ Ive Robića (1956). Kontrakulturalni pokret i deca cveća u Sjedinjenim Državama postavili su političke, društvene i kulturno-istorijske okvire unutar kojih je šezdesetih stvarana (rokenrol) muzika, što se prelivalo i na Jugoslaviju, pa su se tako obrade najčuvenijih pesama poput „[San Francisko](#)“ Skota Mekenzija, „[These Boots are Made for Walkin'](#)“ Nensi Sinatre ili „[Cry Baby](#)“ Dženis Džoplina, našle i na pločama Miše Kovača, Daniele i Nade Knežević.

Američke hitove zaista su prepevale najveće zvezde jugoslovenske muzičke scene, a pored pomenutih važno je izdvojiti i Đorđa Marjanovića, Biseru Veletanlić, Dušana Prelevića, Josipu Lisac, Mikiju Jevremovića i mnoge druge. Američki hitovi često su dobijali novu dimenziju u svojim jugoslovenskim verzijama (i to ne samo kao zapadni muzički hitovi u socijalizmu), pa tako možemo uzeti kao primer pesme „[Son of a Preacher Man](#)“ Dasti Springfield i

„[Čovjek sa tisuću mana](#)“ Josipe Lisac. Dok je u prvoj verziji reč o „zabranjenoj ljubavi“, a muškarac o kojem je Dasti pevala je bio zaljubljeni sin propovednika, Josipa je pesmu posvetila muškarcu s kojim nije lako, koji je zavodnik, ali sa kojim žena ostaje uprkos svemu.

Talas obrada američkih hitova od strane jugoslovenskih i sprskih izvođača nastavio se i nakon šezdesetih, a samo jedan od primera su pesme Bijelog Dugmeta, poput „[Ne spavaj mala moja muzika dok svira](#)“ (1976), obrade hita „[Rock and Roll Music](#)“ (1958) Čaka Berija, zatim „[Padaju zvijezde](#)“, pesma koja je objavljena iste godine (1984) kad i originalni hit grupe Van Hejlen, „[Jump](#)“, ili pak pesme „[Zamislji](#)“ (1986), inspirisane „[Jungle Man](#)“ (1985), singlom sa početka karijere legendarnog kalifornijskog benda *Red Hot Chili Peppers*.

Kao što su jugoslovenski šlageri bili pod uticajem italijanske zabavne muzike, ili poput činjenice da su turbo folk zvezde od devedesetih inspirisane grčkim, turskim i bugarskim izvođačima, isto tako je jugoslovenska rokenrol muzika nesumnjivo bila amerikanizovana.

Za kraj, ovde izdvajamo tekst pesama „[California Dreamin'](#)“, odnosno „[Zbogom Kalifornijo](#)“, u izvođenju grupe The Mamas & Papas i Mikija Jevremovića, kao primer fenomena koji smo žeeli da istaknemo u tekstu, a možete poslušati i [plejlistu](#) Centra za američke studije koja će vas sigurno vratiti u vremena dece cveća.

All the leaves are brown (all the leaves are brown)
And the sky is gray (and the sky is gray)
I've been for a walk (I've been for a walk)
On a winter's day (on a winter's day)
I'd be safe and warm (I'd be safe and warm)
If I was in L.A. (if I was in L.A.)
California dreamin' (California dreamin')
On such a winter's day
Stopped into a church
I passed along the way
Well, I got down on my knees (got down on my knees)
And I pretend to pray (I pretend to pray)
You know the preacher like the cold
(preacher like the cold)
He knows I'm gonna stay (knows I'm gonna stay)
California dreamin' (California dreamin')
On such a winter's day

▲ The Mamas & Papas, „California Dreamin'“

▲ Miki Jevremović, „Zbogom Kalifornijo“

US SIMBOLI

Sanja Lukić

AMERIČKA ZASTAVA

Bitka na brdu San Huan, bitka kod Ivo Džime, sletanje na Mesec, Superman i Kapetan Amerika, naslovnice Springstinovog i Bijonsinog albuma, samo su mali deo onoga za šta se vezuje najprepoznatljiviji simbol Sjedinjenih Država: američka zastava, poznata kao *Stars and Stripes*.

Istorija ovog simbola Sjedinjenih Država seže još u vreme Američke revolucije, kada je Kontinentalni kongres 14. juna 1777. doneo prvi zakon o zastavi. Ovaj datum danas se proslavlja kao Dan zastave. Originalni dizajn je imao trinaest zvezdica i trinaest pruga, a po popularnoj legendi, švalja iz Filadelfije Betsi Ros dizajnirala je i sašila prvu zastavu. Jedna od prvih verzija imala je zvezde raspoređene u krug, čime se nastojala prikazati jednakost svih kolonija. Tokom godina, kako su se nove države priključivale Uniji, na zastavu su dodavane zvezde. Sadašnja verzija, sa 50 zvezdica, usvojena je 4. jula 1960. godine, nakon što su Havaji postali 50. savezna država. Ovo je najduže korišćena verzija američke zastave i u upotrebi je više od 64 godine.

Američka zastava bogata je simbolima, a elementi njenog dizajna imaju različita značenja. Kako je već napomenuto 50 belih zvezda predstavlja svaku od 50 država Unije. One su raspoređene u polju plave boje, simbolizujući pravdu, budnost i istrajanost naroda, oslikavajući stalnu potragu za održavanjem demokratskih vrednosti i pravičnosti. Trinaest naizmeničnih crvenih i belih pruga označavaju prvobitnih trinaest kolonija koje su se borile za nezavisnost SAD. Pruge su takođe simbolične za istoriju zemlje, te bela predstavlja čistoću i nevinost, ideale ka kojima bi trebalo težiti, dok crvena označava junaštvo i hrabrost onih koji su se borili za slobodu.

Američka zastava prevazišla je svoju prvobitnu svrhu nacionalnog simbola i postala otelotvorene različitih aspekata američkog identiteta. Međutim, njena simbolika danas ipak je složena, a sve su češća sučeljena tumačenja o njoj. Jedni je

koriste za isticanje patriotizma i nacionalnog ponosa, poput onog u pesmama Džonija Keša *Ragged Old Flag* (1974) i Majli Sajrus *Party In The U.S.A.* (2009), te filmu *Roki IV* (1985). Umetnici su takođe zastavu interpretirali na različite načine, a najpoznatije su *Our Banner in the Sky* (1861) Fredrika Edvina Čerča i *Flag* (1954/5) Džaspera Džonsa. U Čerčovom delu zastava predstavlja patriotski gest, koji izražava umetnikovu podršku nacionalnom jedinstvu u vreme Gradanskog rata. Sa druge strane, u vreme protesta služila je kao simbol opozicije i pozivala na odgovornost ističući protivrečnosti između propisanih i stvarnih idealeta američkog društva. Džasper Džons, koji je tretira kao predstavu Amerike, a zbog svoje napravilne teksture njegovo delo označeno je kao kritika čitavog društva. Ovakvo značenje imala je i na naslovnici albuma Brusa Springstina *Born in the USA* (1984), te u filmovima *Goli u sedlu* (1969) i *Rođen 4. jula* (1989).

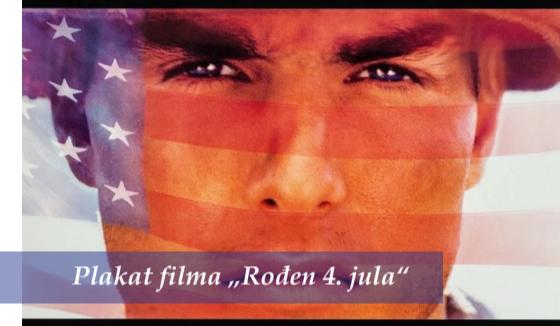
Spaljivanje zastave se kao vid protesta ustalo od masovnih protesta zogb američkog ratovanja u Vijetnamu, a najskorije je ponovo viđen 2020. godine nakon ubistva Džordža Flojda. S obzirom da je kodeksom zastave utvrđeno pravila za njeno poštovanje, svaki čin uništavanja zastave izazivao je polemike u američkom društvu, iznova otvarajući pitanje slobode izražavanja. Američka zastava ostaje snažan simbol koji odražava istoriju i složenost Sjedinjenih Država. Bilo da se vijori u vreme proslave ili krize, ona podseća na ideale slobode i jedinstva zemlje, a rasprave o njenoj simbolici nastavljaju da održavaju različitosti američkog naroda i njihovog dijaloga sa svojim nacionalnim identitetom.

Podizanje američke zastave
na Ivo Džimi

A true story of innocence lost
and courage found.

TOM CRUISE

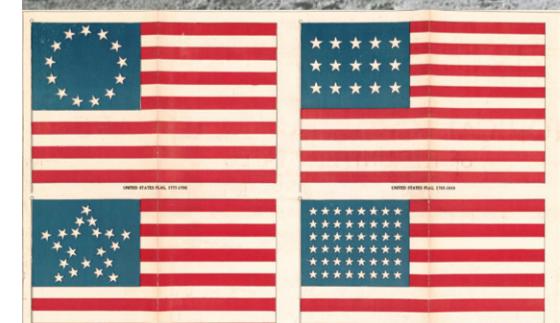

Plakat filma „Rođen 4. jula“

AN OLIVER STONE PICTURE
**BORN ON THE
FOURTH
OF JULY**

Sletanje posade Apola 11 na Mesec

Evolucija zastave SAD: 1) 1777-1795,

2) 1795-1818, 3) 1818, 4) današnja zastava

Izvor: Library of Congress

US KONTOVERZE

Vukašin Zorić

ZATVARANJE „KOTLA ZA PRETAPANJE“

Pre skoro tačno 100 godina Kongres Sjedinjenih Država usvojio je kontroverzni zakon koji je duboko uticao na američko društvo. Naime, Imigracioni zakon od 1924. godine, ili Džonson-Ridov zakon, izmenio je princip američke imigracione politike i drastično poremetio planove milionima koji su budućnost planirali u „obećanoj zemlji“.

Šta je, uopšte, predviđao Imigracioni zakon? Najpre, njegov cilj je bilo ograničenje broja pridošlica u Sjedinjene Države. Imigracija iz Azije praktično je zabranjena, a određen je i maksimalni broj imigranata kojima bi bio dopušten ulazak u toku godine. Taj broj (165 hiljada) bio je mnogostruko manji od dotadašnjeg broja imigranata koji su dolazili godišnje. Zakon je, pored kvota imigranata iz evropskih država, predvideo i osnivanje granične kontrole, kao i konzularnog sistema koji bi pomoću viza otežavao dospeće migranata u Sjedinjene Države.

Zastupnici Zakona smatrali su da će kontrola migracija doprineti odbrani američkih radnika i njihovih plata. Pored toga, oni su ciljali da ograniče migraciju iz država za čije su stanovnike smatrali da će se teže asimilovati u američko društvo i sporo prihvati američke vrednosti. Zakonodavci su neskriveno zastupali težnju da se održi homogenost američkog društva, i zbog toga su najblaže kvote bile usmerene ka zemljama Zapadne Evrope i Skandinavije.

No, savremenom čitaocu teško da se može potkrasti eugenički i rasistički podtekst koji je inspirisao zakonodavce. Zakon je namerno predviđao kvote koje bi sprečile dolazak većeg broja imigranata iz Južne i Istočne Evrope, zbog rasprostranjenih stereotipa o Italijanima, Jevrejima i „crvenim“ Rusima. Zakon će se pokazati posebno kobnim u vremenu kada milioni Jevreja budu tražili utočište pred nadolazećim Holokaustom. S druge strane, rasno i verski podobni zapadno- i severnoevropski protestanti bili su dobrodošli zbog toga što bi pojačali homogenost dominantne, bele i protestantske, većine, dok su Azijati dodatno marginalizovani i targetirani kao neželjeni deo društva.

Zakon koji je donesen gotovo konsenzusom učinio je rasističke pretpostavke vodiljom američke imigracione politike, makar do značajnih izmena Zakona, 1952. godine. Pozitivnu stranu Zakona, želju da se zaštite američki radnici, daleko su zasenile njegove negativne posledice. Položaj

Karikatura o Zakonu

Satirična ilustracija Herberta Bloka za Washington Post
„What happened to the one we used to have?“

Predsednik Calvin Coolidge potpisuje Imigracioni zakon 1924. godine

Imigranti na ostrvu Ellis

radnika, po najnovijim istraživanjima, nije se poboljšao, a Zakon je imao negativne efekte na poljoprivrednu, ruderstvo i nauku. Njegovoj rasističkoj inspiraciji neka ostane kao dovoljna diskvalifikacija činjenica da je sam Hitler hvalio Džonson-Ridov zakon.

Imigracija je i vek kasnije jedna od najvažnijih tema za Amerikance, i na predstojećim izborima videćemo i sukob dve koncepcije: one koja se zalaže za ponovne, drastične mere ograničavanja migracije i one koja insistira upravo na imigrantskoj prirodi američke nacije.

TESLA

Poduhvati Ilona Maska nesumnjivo su oblikovali način na koji živimo, počevši od startapa Zip2, koji je odmenio „žute strane“ i podstakao digitalno oglašavanje kompanija, preko Pej Pala, koji je redefinisao način obavljanja finansijskih transakcija. Kada je Mask 2004. godine preuzeo ključnu ulogu u *Tesla Motorsu*, tada mladom startapu, malo ko je mogao da predviđi koliki će uticaj ova kompanija imati na globalnu automobilsku industriju. Odrednice na Vikipediji Maska ocenjuju kao „inovatora“ i „biznismena“. Međutim, pored ovog aspekta, Mask svojim kontroverznim opredeljenjima stavlja ozbiljne izazove pred američku ekonomiju, politiku i društvene norme, naročito kada su u pitanju njegovi stavovi po pitanju ljudskih prava. Dok Ilon Mask svojim uticajem uveliko prekraja istoriju 21. veka, ovde ćemo se osvrnuti na jedan od njegovih glavnih poslovnih poduhvata – kompaniju *Tesla*.

Od *Fordovog* „modela T“ sa početka 20. veka, američka automobilska industrija se neprekidno transformisala, adaptirajući se na nove zahteve vremena i potrošača. Oscilirajuće cene nafte tokom naftnih kriza i ekološke regulative, trasirale su put razvoju električnih automobila. Nakon brojnih bezuspešnih pokušaja da se približi većem broju korisnika, *Teslin* „Model 3“ iz 2016. godine je konačno uspeo da prevaziđe i ovu prepreku, te je nižom cenom otvorio put komercijalizaciji ovog automobila. Pored automobila, *Tesla* takođe investira u solarnu energiju i proizvodnju baterijskih sistema, a prepoznata je i po svojim pionirskim rešenjima u oblasti automatizacije i robotizacije proizvodnje. Proizvodni sistemi, koji uključuju fabrike za proizvodnju baterija, motora, softvera, i na kraju, sklapanje automobila, omogućili su *Tesli* da postigne globalnu dominaciju.

Tehnološke inovacije nikada nisu izolovane od šireg konteksta, zbog čega je važno osvrnuti se i na druge segmente *Teslinog* poslovanja. Korporativna kultura kompanije, koju, između ostalog karakterišu štrajkovi i pritužbe zaposlenih dovodi u pitanje ovaj model poslovanja.

Proizvodnja baterija za električne automobile zahteva retke resurse kao što su kobalt, nikl i litijum, čija ekstrakcija i obrada nose posebno negativne posledice po životnu sredinu. Tako se došlo do paradoksalne situacije u kojoj je kompanija, koja je inicijalno svoje poslovanje pravdala tranzicijom ka zelenoj ekonomiji, postala predmet debata o ekološkoj održivosti proizvodnje električnih automobila. Posmatrano u geopolitičkom kontekstu, *Teslin* ekspanzija, sa pogonima u Šangaju i Berlinu, zavisi od odnosa Ilona Maska s američkom vladom i promenljivim međunarodnim odnosima. Ovo pitanje je naročito značajno u vezi s Kinom, koja je glavni konkurent kada je u pitanju proizvodnja električnih automobila, a kao važna politička sila, američki konkurent u ostvarivanju globalnog uticaja. S obzirom na Maskovu podršku Donaldu Trampu i poklapanje u stavovima kada je u pitanju odnos prema Kini, praćenje ishoda američkih izbora biće od posebnog značaja za poslovanje *Tesle*. Kada je srpsko tržište u pitanju, spona je za sada najvidljivija u imenu kompanije, a glavni razlog ograničenoj zastupljenosti *Teslinih* automobila na srpskom tržištu su visoka cena, kao i ograničena infrastruktura za njihovo punjenje.

Jasno je da Maskov uticaj prevazilazi poslovnu sferu. Njegova druga kompanija, *Spejs Eks* je omogućila Ukrajini pristup internetu tokom ruske invazije, čime se Mask postavio kao akter u jednom od glavnih ratnih žarišta današnjice. Njegovi vokalni politički stavovi, naročito nakon preuzimanja *Tvitera* (sada *Eksa*), poput promovisanja konzervativnih ideja, upotreba uvredljivog govora, rasistički komentari i transfobija, podjednako su praćeni kao i poslovne inovacije. Ipak, istraživanja iz 2024. godine pokazuju da, iako glavni kritičari Ilona Maska, demokratski orijentisani birači jesu glavni kupci *Teslinih* vozila. Kompaniju svakako ne čini jedan čovek. Međutim, s obzirom da je u pitanju Ilon Mask, u iščekivanju *Teslinih* tehnoloških inovacija, pratićemo Maskove poteze i njegov (in)direktan uticaj na američku politiku.

NAJAVE KONFERENCIJE KONKURSI

RAZGOVORI O AMERICI: PREDSEDNIČKI IZBORI 2024.

Razgovore o Americi nastavljamo u oktobru, tačnije u utorak 29. oktobra, neposredno pred predsedničke izbore kada će i biti reči o, za sada, vrlo neizvesnoj trci koja nas očekuje 5. novembra u Sjedinjenim Državama.

PODKAST MESECA: MATTER OF OPINION

Četiri novinarke i novinara *The New York Times – Opinion* odeljka pokrenulo je u marta 2023. podkast pod nazivom *Matter of Opinion*, u kojem svakog četvrtka razgovaraju o aktuelnim temama iz američke politike, društva i kulture, kao i o detaljima svojih istraživanja. Analizama i debatama koje vode u podkastu svako od njih doprinosi svojim istraživačkim iskustvom.

Dok Mišel Kotel razgovorima pristupa s 25 godina iskustva u izveštavanju i pisanju o zbivanjima na planu unutrašnje politike SAD, Lidija Polgrejn je godine provela kao dopisnica iz Afrike i Azije, što joj je dalo novu perspektivu, koju je opisala kao „opsesiju“ razmišljanja o svetu u kojem Sjedinjene Države nisu u centru zbivanja. Karlos Losanda, kao nekadašnji književni kritičar *Washington Post-a*, u razgovorim se uglavnom osvrće na spoljnu politiku i istoriju, ali kroz prizmu književnosti, dok je polje delovanja Rosa Doutata takođe politika, ali uz popularnu kulturu, religiju, kao i najaktuelniju temu veštačke inteligencije.

Tokom proteklih meseci centralna tema podkasta bili su predsednički izbori. U tom kontekstu, u razgovoru poslednje objavljene epizode (20. septembra) bilo je reči o republikanskom potpredsedničkom kandidatu, Džeju Di Vensu i pitanju imigracije. Upravo zbog aktuelnosti tema koje pokriva i kritičkog pristupa savremenoj politici, u pripremama za 5. novembar, svakako preporučujemo da poslušate *Matter of Opinion*.

IZBORI 2024: ŠTA POSLE DEBATE?

Centralni događaj predizbornog septembra bila je debata između bivšeg predsednika Donalda Trampa i potpredsednice Kamale Haris. Moderatori debate bili su iskusni novinari Linsi Dejvis i Dejvid Mjur sa televizije „Ej-bi-si“, a nije bez značaja što je događaj upriličen u Filadelfiji, najvećem gradu kolebljive Pensilvanije, gde je izborna trka najnapetija.

Debatovalo se na razne teme: o ekonomiji, imigraciji, abortusu, spoljnoj politici. Ni Haris ni Tramp nisu izjavili ništa što bi se kosilo sa njihovim do tada iznesenim stavovima. No, daleko od toga da je debata prošla bez uzbudjenja – bivši predsednik se naročito istakao prenošenjem lažnih anegdotalnih priča koje su aktivirale fektčekere širom SAD. Zbog Trampovih ekskursa i solidnog potpredsedničinog držanja na debati mediji su neubedljivu pobedu pripisali Harisovo.

Ipak, ne treba smetnuti sa uma da je najbitnije kako su se kandidati dopali biračima u sedam kolebljivih država: Viskonsinu, Mičigenu, Pensilvaniju, Arizoni, Nevadi, Severnoj Karolini i Džordžiji. Dosadašnje ankete ukazuju na to da Harisova ima blagu prednost na Velikim jezerima, a Tramp na Jugu i na Zapadu. No, prednost jednog ili drugog kandidata često je na nivou margine greške, što čini izbore jednim od najneizvesnijih u skorijoj istoriji. S obzirom da će mali broj glasača odlučiti ko će da bude stanar Bele kuće od januara, sa posebnom pažnjom ćemo posmatrati efekte potpredsedničke debate, zakazane za 1. oktobar, na biračko raspoloženje.

HISPANIC HERITAGE MONTH

Digital artwork by Rafael López,
2021. Izvor: Smitsonian

Ovogodišnja tema Hispanskog meseca nasledja, koji se obeležava u SAD u periodu od 15. septembra do 15. oktobra, je „*Pioniri promene: Zajedno oblikujemo budućnost*“ („Pioneers of Change: Shaping the Future Together“). U čast hispanoameričke zajednice, [Smitsonijan](#) nudi različite zanimljive i edukativne sadržaje iz hispanoameričke kulture i društva, s ciljem podizanja svesti o važnosti ove zajednice za kulturu i društvo Sjedinjenih Američkih Država. Pored toga, Smitsonijan je osnovao i [„American Latino Museum“](#), koji ima za cilj „uzdizanje priče Latinoamerikanaca unutar američkog iskustva“.